

Västerås domkyrka

Ny textilförvaring

Antikvarisk rapport

Domkyrkan 1
Västerås domkyrkoförsamling
Västerås stad
Västmanland

Helén Sjökvist

Västerås domkyrka

Ny textilförvaring

Antikvarisk rapport

Domkyrkan 1
Västerås domkyrkoförsamling
Västerås stad
Västmanland

Helén Sjökvist

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2012

Omslagsfoto: Textilförvaringsmöbel i Domkyrkomuseet sett från entresol. Foto: Helén Sjökvist.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISBN: 978-91-7453-139-8

Tryck: Västerås 2012.

Innehåll

Inledning.....	5
Bakgrund	5
Genomförande	5
Referenser.....	8
Kart- och arkivmaterial.....	8
Otryckta källor.....	8
Litteratur.....	8
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Domkyrkans läge, markerat med en ring. Utdrag ur Gröna kartan. Skala 1:25 000.

Inledning

Under 2011 har flera nya textilförvaringsmöbler tillkommit i Västerås domkyrka. Stiftelsen Kulturmiljövård har medverkat som antikvarier på uppdrag av Västerås kyrkliga samfällighet.

Bakgrund

Uppförandet av Västerås domkyrka påbörjades under 1200-talet och den brukar anses vara invigd 1271.¹ Därefter har renoveringar skett vid flera tillfällen exempelvis efter branden 1521 då danska trupper hade satt kyrkan i brand och valven därmed hade skadats. Även efter branden 1691 blev vissa valv skadade och därefter reparerade.² En stor omdaning av domkyrkan ägde rum 1856-61, under ledning av P.J. Ekman och Helgo Zetterwall. Redan 1896-98 genomgick kyrkan ännu en stor renovering, denna gång ledd av Agi Lindgren. I samband med Erik Lundbergs renovering av domkyrkan 1958-61 tillkom det nuvarande domkyrkomuseet med trappa från vapenhuset.³ En del av denna höga våning entresolerades.

Genomförande

Den nya textilförvaringen är till större delen placerad i det gamla domkyrkomuseet, en trappa upp i tornet. I detta utrymme har tre stora möbler för liggande förvaring byggts. Den största av dessa möbler har lådinnermått 3,25 x 1,79 meter.

Möblerna är tillverkade helt i furu bortsett från bakstycket i björkplywood. För att träets emissioner skall vara så låga som möjligt har, såväl det trä som den plywood som använts i möblen, lagrats under minst ett år. På så sätt har de ämnen i trä, som kan vara negativa för textiliernas bevarande, i stor utsträckning hunnit försvinna.

Stommen är tillverkad i massiv, planhyvlad furu och lådbottnar i furuplywood. I lådorna kommer linneklädda skivor att läggas åtminstone i de två mindre möblerna. I den största kommer ev. linneväven att fästas direkt mot botten med hjälp av kardborrband eller dylikt.

I de två mindre möblerna har man axlat på lite extra djup och bredd i de två övre lådorna för att få plats med speciella mässhakar.

På bakstycket har ventilationshål borrats.

I ett mindre utrymme, innanför den gallerigång som tidigare inrymt utställningsmonter för domkyrkomuseets textilier, har tre små skåp för liggande förvaring placerats. Möblerna är tillverkade helt i furu bortsett från bakstycket i björkplywood. Dessa har byggts i mindre delar och går att modulera om på olika sätt.

¹ Ahlberg 2000.

² Ekström 1958, Västerås domkyrkoarkiv.

³ Sandblom 1989.

Figur 2. Placeringen av textilförvaringsmöblerna i domkyrkomuseet innebär att en monter fick flyttas. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 3. Alla tre förvaringsmöblerna är på plats. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 4. Låda utdragen i den största möbeln. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 5. Detalj av handtag. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 6. De två mindre möblerna som placerats i domkyrkomuseet har fått de två övre lådorna breddade för att specialanpassas till vissa textilier. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 7. I ett rum innanför gallerigången har tre små förvaringsmöbler placerats. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 8. De små skåpen innanför gallerigången är tillverkade i modulsistem för att kunna anpassas efter nya behov. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 9. Detalj av handtag. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 10. Utdragna lådor. Foto: Helén Sjökvist.

Figur 11. Förvaringsmöbel med modulsistem. Foto: Helén Sjökvist.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Västerås Domkyrkoarkiv

F5:1

G Ekström, 1958-03-16, Sammanställning av uppgifter om domkyrkans historia.

Otryckta källor

Hammariskiöld Rolf. 2005. Karakterisering av Västerås domkyrka, Västerås stift.

Litteratur

Ahlberg, Hakon, Björklund, Staffan. 2000. *Västmanlands kyrkor i ord och bild*. Borlänge.

Sandblom, Katarina. 1989. *Erik Lundbergs restaurering av Västerås domkyrka 1958-61*. C-uppsats VT 1989 vid Konstvetenskapliga institutionen, Uppsala universitet.

Tekniska och administrativa uppgifter

Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:	11128
Fastighetsbeteckning:	Domkyrkan 1
Landskap:	Västmanland
Län:	Västmanlands län
Socken:	Västerås domkyrkoförsamling
Beställare	Västerås kyrkliga samfällighet
Entreprenör:	Västerås möbelhantverk Lillhärad 725 93 Västerås
Antikvarisk medverkan:	Stiftelsen Kulturmiljövård Helén Sjökvist Stora gatan 41 72212 Västerås

